

Література:

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 14.11.2022).
2. Коваленко І.А. Порівняльний аналіз зарубіжного та національного досвіду України в адмініструванні податку на додану вартість. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. № 49. 2021. С. 53-57.
3. Кміт В.М., Шухайло Д.О. Зарубіжний досвід збирання ПДВ та доцільність його застосування в Україні. *Приазовський економічний вісник*. № 5 (05). 2017. С. 311–316.
4. Кміть В. М. Зарубіжний досвід справляння податків на споживання та його застосування у податковій практиці України. *Entrepreneurship and trade*. № 27. 2020. С. 31-36.
5. Податкове право країн ЄС: посібник. М. Г. Волощук та ін.; ДВНЗ "Ужгород. нац. ун-т", Юрид. ф-т, Голов. упр. держ. податк. служби України у Закарпат. обл., Ужгород. *Вид-во Олександри Гаркуші*. 2021. 143 с.
6. Бикова Ганна. ПДВ-зміни під час війни: за лютий та наступні місяці. *Дебет-Кредит*. Оподаткування/ПДВ. URL: <https://news.dtki.ua/taxation/pdv/75438-pdv-zmini-pid-cas-viini-za-lyutii-ta-nastupni-misyaci> (дата звернення. 14.11.2022).

УДК 336.132.1

Владислав Шенкаренко – здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Науковий керівник – к.е.н., доц. Людмила Захаркіна

Сумський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ УСТРОЮ ФІНАНСОВИХ СИСТЕМ КРАЇН-ЛІДЕРІВ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Дослідження міжнародної практики розвитку фінансової системи посідає вагомим значення у вдосконаленні та реформуванні власної. Євроінтеграційні процеси лише прискорюють різні перетворення та зміни у фінансовій системі України, тому використання міжнародного досвіду є не лише бажаним, а й потрібним.

Першим прикладом виступає специфічна через свій федеративний устрій фінансова система Німеччини. Залежно від методів формування доходів

економічних суб'єктів фінансова система ФРН поділяється на такі сфери, як централізовані (публічні) та децентралізовані фінанси (фінанси підприємств).

Однією з основних проблем фінансової системи Німеччини є недоотримання коштів відповідно до принципу «справедливого повернення» [3]. Це може бути причиною виникнення додаткового навантаження на державні фінанси, адже сама держава є донором у даній системі.

На теперішній час фінансова система ФРН, в особливості державні фінанси, характеризуються стабільними податковими надходженнями при низькій вартості запозичень. Бюджетна політика направлена на консолідацію бюджету, а також спрямована на обмеження росту чистих запозичень, зменшення структурного дефіциту та доходів за процентами задля нарощення темпів зростання економіки.

Фінансова система Великобританії включає в себе державний бюджет, місцеві бюджети, спеціальні позабюджетні фонди, а також фінанси суб'єктів господарювання та домогосподарств.

Варто відмітити той факт, що у фінансовій системі Королівства не існує єдиної конституції як законодавчого акту, тому конституційного значення набувають судові прецеденти, традиції та законодавчі акти парламенту [1]. Також не існує бюджету у вигляді єдиного закону, що розподіляє доходи та видатки. Бюджетний процес регламентується завдяки щорічному Закону про фінанси та Закону про асигнування.

Щодо бюджетної системи, то в ній кожна ланка функціонує автономно. Державний бюджет, що включає консолідований фонд та національний фонд запозичень, відіграє головну роль у фінансовій системі. Близько 35% витрат припадають саме на соціальне забезпечення, а основна частина видатків фінансується саме із консолідованого фонду (98%), який формується переважно завдяки податковим надходженням (95%) [1].

За рахунок неподаткових платежів в свою чергу формується дохідна частина національного фонду запозичень. Сюди відносять прибуток державних підприємств, надходження від продажу державної власності тощо. Видатки цього фонду спрямовуються на погашення відсотків за державним боргом та погашення довгострокових кредитів на капітальні вкладення державним підприємствам та місцевим органам влади. Варто також додати, що у Британії широкими функціями щодо управління державними видатками наділене казначейство, яке має механізм управління у сфері розроблення державного бюджету, його виконання та планування. Функції управління фінансовою системою розподілені між Банком Англії та іншими відомствами.

Фундаментальна проблема фінансової системи Японії лежить в наявності значного державного боргу, тому зменшення урядових запозичень та скорочення витрат були пріоритетним фактором бюджетної політики. В останній період випуск нових державних облігацій та збільшення видатків на оборону є негативними факторами, що впливають на фінансову систему в цілому. Також

незбалансованість бюджетної системи переважно викликана збільшенням видатків на стримування безробіття та створенням резерву на непередбачені витрати, які пов'язані з кризовими явищами в економіці [2].

До позитивних факторів можна віднести незначне скорочення урядових витрат, збільшення видатків на соціальну сферу та інфраструктуру, а також перевищення податкових надходжень над продажом нових облігацій.

Завершуючи вищесказане, треба також додати, що важливим питанням у забезпеченні ефективного використання бюджетних коштів є розмежування між державним та місцевим рівнями управління. Порівняти це розмежування дозволяє показник централізації, що показує частку видатків центрального уряду у загальній кількості витрат бюджетної системи. Так, розвинуті країни мають різний рівень централізації. До прикладу, унітарні держави мають дещо вищий рівень цього показника, федеративні – менший. У США показник централізації становить 57%, у Канаді – 40%, у Франції – 71%.

Загалом, порівнюючи досвід розвитку фінансових систем розвинутих зарубіжних країн, можна виділити у більшості з них спільну рису, а саме підвищені видатки на соціальне забезпечення та незначна кількість відомств, які управляють фінансовою системою.

Література:

1. Гаруст Ю. В. Порівняльна характеристика фінансових систем Великобританії та України. Форум права. – 2017. № 1 – С. 5–9.

2. Дудченко В. Ю. Тенденції і проблеми розвитку фінансової системи Японії. Секція «Міжнародна економіка» ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України» - 2014.

3. Дудченко В. Ю. Фінансово-бюджетна система Німеччини: сучасний стан та проблеми функціонування. ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ» – 2013. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/52533/1/Financial_system_Germany.pdf